

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2840/2023
20.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милић Милић, адвокат из ..., против туженог „Delhaize Serbia“ доо Београд, чији је пуномоћник Милош Радојевић, адвокат из ..., ради поништаја споразума о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1040/22 од 02.12.2022. године, у седници одржаној 20.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1040/22 од 02.12.2022. године у потврђујућем делу (став први изреке).

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1735/19 од 19.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да су ништаве одредбе споразума о престанку радног односа закљученог између тужиље и туженог. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде штете за невраћање на рад исплати 15 зарада које је тужиља остварила код туженог у месецу који је претходио месецу у којем јој је отказан уговор о раду, односно збир 15 минималних зарада у наведеном месецу од по 20.328,00 динара, што укупно износи 304.920,00 динара са законском затезном каматом почев од 23.10.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 144.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је одбијен захтев туженог за исплату законске затезне камате за период од пресуђења до извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1040/22 од 02.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом и обавезујућем делу става трећег

изреке. Ставом другим изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужиље изјављена на одбијајући део става трећег изреке првостепене пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиља је благовремено изјавила ревизију из чије садржине произлази да исту побија у потврђујућем делу (став први изреке) због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, јер је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеном поступку. Супротно тврдњи ревидента ревизијски суд сматра да је другостепени суд оценио све жалбене наводе који су од значаја за пресуђење ове парнице. Указивање на погрешно утврђено чињенично стање није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је на основу уговора о раду од 07.11.2012. године, засновала радни однос на неодређено време код туженог и обављала је послове „...“, чији опис посла подразумева да врши наплату робе и издаје фискални рачун. Тужиља је 29.12.2015. године, потписала Споразум о престанку радног односа који садржи одредбу да запослени по престанку радног односа нема право на накнаду код Националне службе за запошљавање. Споразум о престанку радног односа у име туженог је потписала ББ на основу пуномоћја од 13.08.2013. године, којем је директор туженог овластио да може у име и за рачун туженог да одлучује о правима, обавезама и одговорностима из радног односа, те да између осталог потписује решења о отказу уговора о раду и споразума о престанку радног односа. Утврђено је да је тужиља након прегледа снимка сигурносних камера у службеним просторијама туженог 28.12.2015. године, дала писану изјаву у којој је навела да је 25.12.2015. године у 18.51 потрошачу наплатила робу за коју му није издала фискални рачун, а после тога је урадила попуст за пензионере те да јој то није једини пут да је тако поступила. Писану изјаву тужиља је дала у присуству сведока ВВ, ГГ и ДД. Тужиља је потписала Споразум о престанку радног односа како би избегла поркретање поступка доношења решења о отказу. Предмет тужбеног захтева у овој правној ствари је утврђење ништавости закљученог споразума, а као разлог се наводи да тужиља није изразила стварну вољу и сагласност за престанак радног односа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да су ништаве одредбе Споразума о престанку радног односа од 29.12.2015. године, као и захтев за накнаду штете у виду 15 зарада које би тужиља остварила код туженог у месецу који је претходио месецу када јој је отказан уговор о раду.

Наиме, један од разлога за престанак радног односа из члана 175. тачка 3. Закона о раду – ЗОР („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 75/14) је и споразум између запосленог и послодавца који сагласно члану 177. истог закона мора изражавати сагласност воље уговорних страна.

Одредбом члана 177. ЗОР у ставу 1. прописано је да радни однос може да престане на основу писаног споразума послодавца и запосленог. Ставом 2. наведеног члана закона предвиђено је да пре потписивања споразума, послодавац је дужан да запосленог писменим путем обавести о последицама до којих долази у остваривању права за случај незапослености. Према цитираној одредби закона, основ за престанак радног односа је споразум који закључују послодавац и запослени. Сматра се да је споразум закључен када послодавац и запослени постигну сагласност како о престанку радног односа, тако и у погледу осталих питања која су од значаја за престанак радног односа (дан прекида рада, исплата неисплаћених зарада и других примања по основу рада, права у погледу неискоришћеног годишњег одмора и др). Да би споразумни престанак радног односа производио радно-правно дејство, он мора да буде резултат слободно изражене воље.

Неосновано се наводима ревизије указује да нижестепени судови у конкретном случају нису ценили правну природу Споразума о престанку радног односа и да се у конкретном случају уочава усавршена методологија ослобађања туженог од старијих радника, без икаквих обавеза према њима. Наиме, писани споразум послодавца и запосленог по својој правној природи, представља двострано-обавезни уговор који мора бити састављен у писменој форми и потписан од стране уговарача, а закључује се добровољно тј. сагласношћу воља послодавца и запосленог и представља израз њихове слободне воље, што правилно цене нижестепени судови. Закон о раду не прописује обавезни садржај овог Споразума, нити из којих разлога се може закључити, важно је да између уговорних страна дође до сагласности воља, а иницијативу за закључење овог Споразума могу дати и послодавац и запослени, с тим што пре његовог потписивања, послодавац мора запосленог писаним путем обавестити о последицама до којих долази у остваривању права за случај незапослености. Споразум претпоставља да су се уговарачи сложили у својим интересима и о томе усагласили. Изузетно, овај Споразум, може се оспоравати због мана воље (претње, принуде, преваре и битне заблуде), и из тих разлога тражити да се поништи. Међутим, то морају бити озбиљни недостаци (тј. мане воље) и несумњиво доказани, што овде није случај.

Нижестепени судови су извели правилан закључак да су странке, потписивањем предметног споразума, исказале сагласност воља у погледу престанка радног односа тужиље, као и да околност да су тужиља и заступник туженог потписали споразум у условима евентуалног предочавања тужиљи законских консеквенци њеног понашања, не утиче на законитост предметног споразума. Наиме, тужени је понудио тужиљи могућност за престанак радног односа потписивањем споразумног престанка радног односа и тужиља се определила за тај начин престанка радног односа, па исти није потписала под притисцима и претњама и били су испуњени услови за престанак радног односа тужиље у смислу члана 177. став 1. ЗОР. Тврдња тужиље, да је “потписала папир који није стигла да прочита”, као и да због узнемирености пре потписивања није прочитала Споразум, по оцени овога суда, не могу се сматрати оправдавајућим околностима. Тужиља је била дужна да пажљиво прочита правни акт којим се одлучује о њеном радно-правном статусу код послодавца, а како то прописује одредба члана 18. став 2. ЗОО у вези са чланом 61. став 2. истог Закона. У одсуству примерене пажње

која се у промету захтева (нарочито при одлучивању о значајним питањима као што је питање престанка радно-правног статуса запосленог лица), тужила се не може позивати на чињеницу да због узнемирености спорни Споразум пре потписивања није прочитала, тј. да је била у битној заблуди у погледу његових битних састојака, јер непажња искључује постојање битне заблуде (члан 61. став 2. ЗОО).

Супротно наводима ревизије, у конкретном случају тужила је потписала споразум о престанку радног односа, јер јој је због наведене повреде радне обавезе указано да се против ње може повести поступак ради отказа уговора о раду и евентуалног наношења штете туженом због неиздавања фискалних рачуна и обрачунавања попушта за пензионере у ситуацијама када то није било оправдано. Тужила је пристала на споразум о престанку радног односа и потписала га. По правилном закључку нижестепених судова у оваквом понашању тужиле нема мана воља, нити се "претња" послодавца да против ње може бити покренут поступак ради отказа уговора о раду представља ману воље у смислу члана 60. ЗОО.

Имајући ово у виду, Врховни суд налази да је правилан закључак судова да је побијани споразум закључен у свему према одредбама члана 177. ЗОР, да је тужила упозорена и на последице споразумног престанка радног односа, па је неоснован и њен захтев за за накнаду штете у смислу члана 191. став 5. ЗОР.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени разлози који су били предмет правилне и потпуне оцене другостепеног суда и оспорава утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. Став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић